

Integraal en Stedelijk Programmeren van de Openbare Ruimte

Een transformatie van horizontaal naar verticaal programmeren, vraagt om een ander wijze van organiseren

NCBOR 2024

Almer de Jong (Apeldoorn)

Jolande Niemeijer (Rotterdam)

Edward Willems (Utrecht)

Agenda

- Inloop (5min)
- Presentatie van belangrijkste bevindingen essay (15 min)
- Interactie met de zaal (30 min)

Aanleiding

- Enorme opgave om komende jaren transitie in de Openbare Ruimte te laten landen
- Klimaatadaptatie, energietransitie, beheeropgaves, mobiliteitstransitie, (gevolgen) van bouwopgaves
- Complexiteit neemt alleen maar toe: schaarste in geld, ruimte, organisatie, tijd
- 2021 Start CityDeal Openbare Ruimte, bundeling van krachten van ministeries, gemeenten, kennisinstellingen en nutsbedrijven
- Binnen CityDeal: Ontwikkelteam 2 Stedelijk Programmeren
- Samenwerking van Gemeenten Apeldoorn, Rotterdam, Dordrecht, Utrecht, Stichting Mijn Aansluiting en bureau ten Have Change Management heeft geleid tot essay

City Deal
Openbare Ruimte

SAMENVATTING

STEDELIJK PROGRAMMEREN VAN DE OPENBARE RUIMTE

*Een transformatie van horizontaal naar verticaal programmeren,
vraagt om een andere wijze van organiseren.*

In opdracht van City Deal Openbare Ruimte
Geschreven door Projectteam Stedelijk Programmeren

4 maart 2024

Dit is de samenvatting behorende bij het
[Essay Stedelijk Programmeren van de openbare ruimte](#)

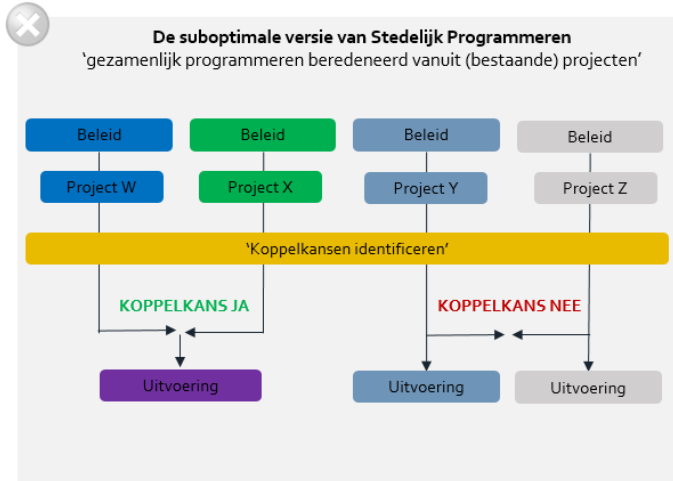
Doelen stedelijk programmeren

- Verhogen klant- en omgevingstevredenheid door het hele proces inzichtelijk te maken
- Kiezen op basis van schaarste (en daarbij streven naar 'de beste keuzes')
- Dit leidt tot een verbeterde voorspelbaarheid en productiviteit
- Ambities Stadsontwikkeling en Stadsbeheer worden verweven

Uitdaging

Het grote verschil tussen *mikado*- en *zandloper*-programmeren is de integrale verticale werkwijze

Op deze pagina wordt op hoofdlijnen geschetst wat het grote verschil is tussen Stedelijk Programmeren in een suboptimale situatie ten opzichte van de ideale invulling.

Metafoor: 'mikado-programmeren'

- Projecten *aan elkaar plakken* waar mogelijk en dat bestempelen als 'stedelijk programmeren'.
- In dit geval wordt er verticaal beredeneerd en worden er plannen gestapeld en optimalisaties gezocht per project.
- Of de schaarse (uitvoerings-) capaciteit op de juiste plek benut worden voor het gehele gebied is nog maar de vraag.

Metafoor: 'zandloper-programmeren'

- Onder regie van de gemeente en op gemeenteniveau de beste langjarige keuzes maken zodat er langjarig gebiedsgericht gewerkt kan worden. Dit zijn dé kaders om tot gezamenlijk programmeren van Openbare Ruimte te komen.
- In een stads- of gebiedsvisie worden ook keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld, dat leidt al tot een grove programmering.
- Dit betekent een transformatie van horizontaal naar verticaal programmeren.
- Partijen zijn beter in staat om hun schaarse professionals en resources op de juiste plek te benutten.

Inzichten

- Programmeren nu:
 - voornamelijk op tactisch en operationeel niveau
 - op strategisch niveau worden (te) weinig keuzes gemaakt: dit moet op het niveau 'eronder' worden opgelost (met als ultieme ellende dat op projectniveau stedelijke keuzes moeten worden gemaakt)
 - sectoraal: vanuit diverse ambities, assets, externe partners
 - al deze 'programmeringen' met elkaar confronteren en koppelkansen zien (op projectniveau)
- Ideaalbeeld:

Zowel op strategisch, tactisch als operationeel niveau moet:

 - meer integraal worden beschouwd
 - meer gekozen worden wat haalbaar is obv schaarstes
- Wat vraagt dit:
 - inzicht dat doorgaan op de huidige weg niet leidt tot het best mogelijke resultaat
 - andere kijk op (integraal en stedelijk) programmeren
 - andere wijze van organiseren (vele vormen mogelijk)

Stelling 1:

Om vaart te kunnen maken bij stedelijk programmeren van de Openbare Ruimte moeten de beheeropgaves leidend zijn. Dit stelt ons in staat om effectief te kunnen sturen op de programmering en voortgang te boeken in projecten.

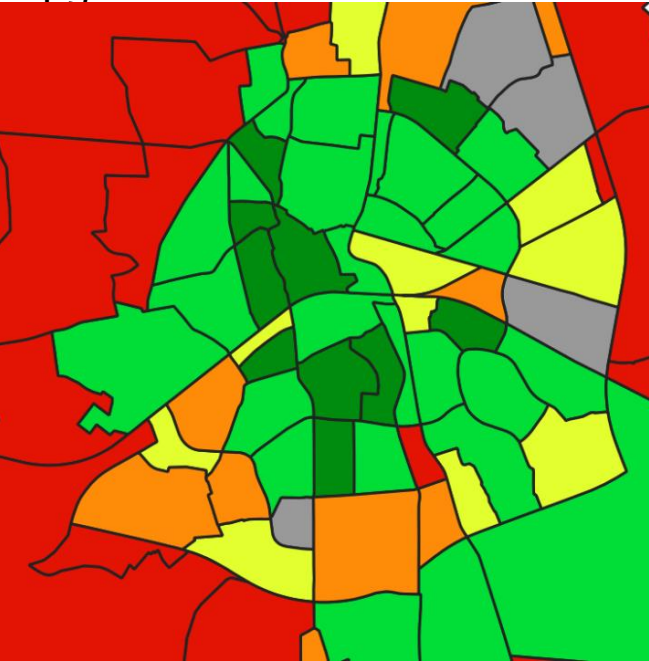
eens

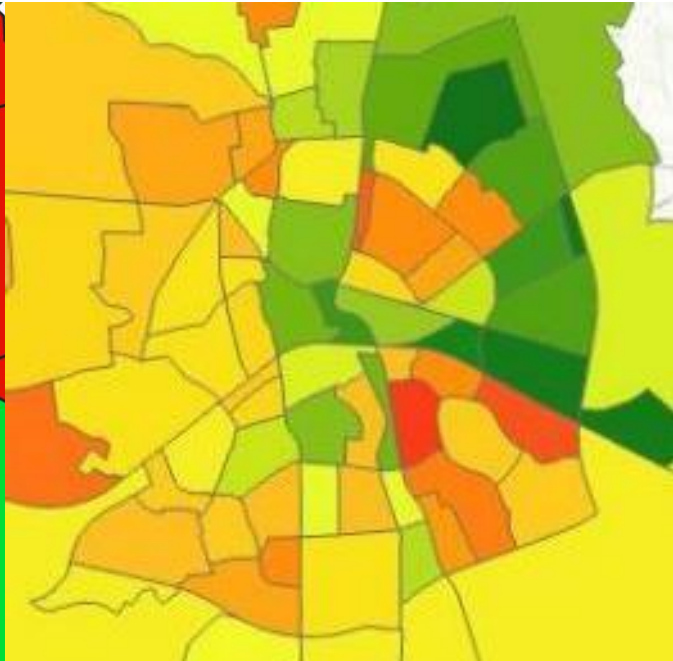
oneens

Meerdere opgaven bepalen de programmering in Apeldoorn...

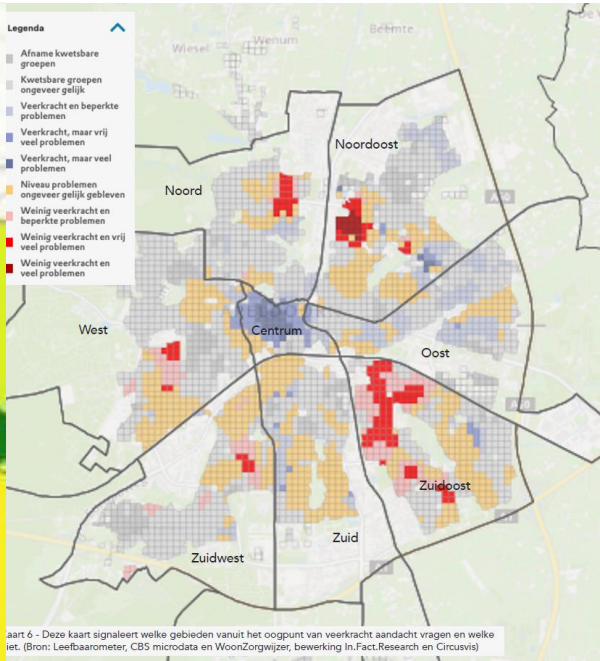
Warmtetransitie
opgaven

Beheeropgaven

Sociale

Stelling 2:

Ook als we echt stedelijk gaan programmeren kunnen we maximaal 25% van onze doelen bereiken (we willen nu echt te veel).

A green, wavy-edged rectangular shape with a thin black outline, containing the word 'eens' in white text.

eens

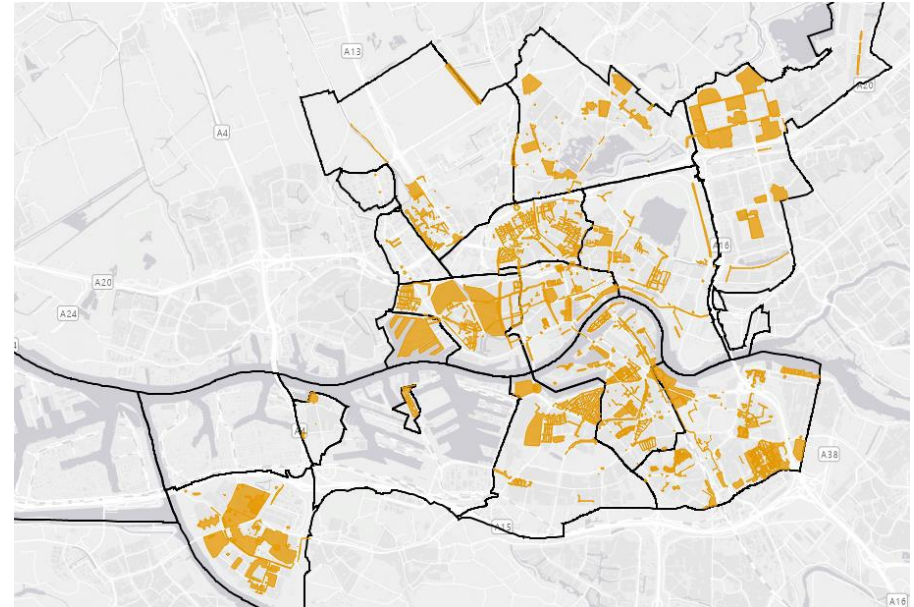
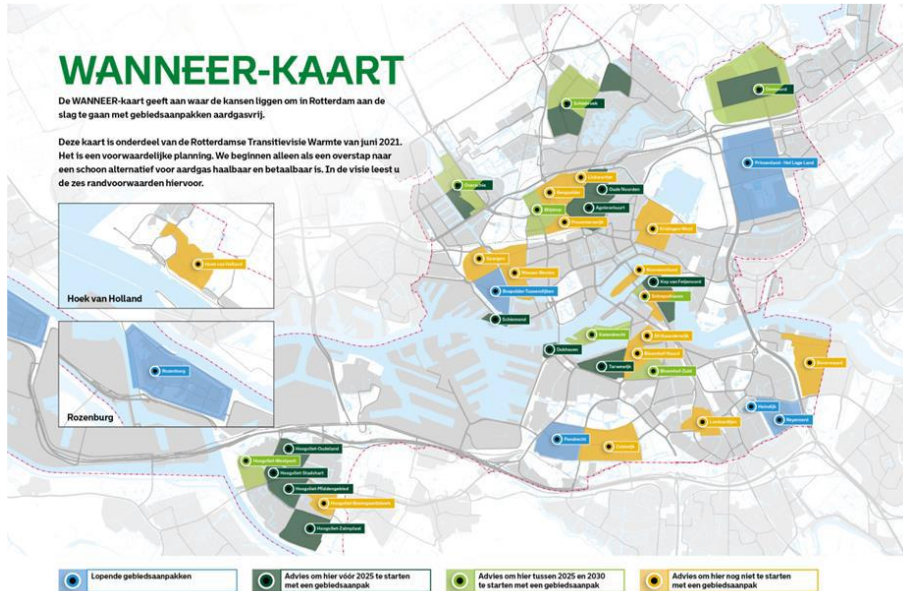
An orange, wavy-edged rectangular shape with a thin black outline, containing the word 'oneens' in white text.

oneens

In Rotterdam is deze periode het groenbudget op orde, maar de capaciteit blijft achter... en we beginnen pas

Waar ligt de urgentie?

Wat gaan we doen?

Stelling 3:

Mijn gemeentelijke organisatie is niet ingericht om stedelijk te gaan programmeren. In tijden van bezuiniging is dit nog meer een gemis.

eens

oneens

Utrecht moet fors bezuinigen (en nog meer dan was voorzien): vraag wordt nu gesteld welke ambities met beheergeld kunnen worden gerealiseerd...

**Gemeente Utrecht moet bezuinigen
vanwege onverwacht extra tekort van
40 miljoen euro**

ALGEMEEN 6/2/2024 - 16:58

– Redactie

***Antwoorden worden (relatief)
snel verwacht, waardoor dit
vooral op tactisch niveau zal
worden beschouwd....***

Onze ervaringen:

- Vaak nog fors “tactisch gat” tussen visie en uitvoering
- Te weinig afstemming op strategisch niveau tussen de verschillende thema’s en opgaven.
- Geen pdca tussen strategisch – tactisch en operationeel niveau
- Programmering vergt duidelijkheid, een stabiele koers en lange termijn denken. Lastig in een politiek-bestuurlijke omgeving. (dit vraagt dus ook wat anders van college en raad)

